
Progresele României înregistrate în ajustarea structurală a dezvoltării regionale

Alexandra Diana Chirescu (*chirescuaalexandra18@stud.ase.ro*)

Facultatea de Economie Agroalimentară și a Mediului, Academia de Studii Economice din București

Coordonator: conf. univ. dr. Simona Roxana Pătărlăgeanu

Abstract

Istoricul Politicii de dezvoltare regională în Uniunea Europeană începe cu anul 1957, atunci când politica regională este stipulată în Tratatul de la Roma, prin intermediul căruia se întemeiază Comunitatea Economică Europeană. Obiectivele Comunității Economice Europene au constat în reducerea discrepanțelor dintre statele membre și dezvoltarea acestora. Astfel, în această lucrare se va realiza o analiză comparativă a unui set de indicatori specifici dezvoltării regionale, la nivelul României și la nivel european.

Cuvinte cheie: *politica regională, dezvoltare regională, România, Uniunea Europeană*

Clasificare JEL: *R11 Regional Economic Activity: Growth, Development, Environmental Issues, and Changes*

Introducere

Obiectivul acestei lucrări este de a analiza progresele României înregistrate în ajustarea structurală a dezvoltării regionale. Astfel, lucrarea este organizată în 3 secțiuni: revizuirea literaturii științifice – în cadrul căreia a fost analizată politica de dezvoltare regională la nivel național și european; metodologie, date, rezultate și discuții – în această secțiune s-a analizat evoluția accesului la internet în cadrul gospodăriilor, evoluția suprafeței de teren cultivată ecologic, evoluția cheltuielilor publice pentru educație ca procent din PIB, evoluția PIB/locuitor și evoluția persoanelor care se află în risc de sărăcie sau excluziune socială în perioada 2016-2018 ; ultima secțiune fiind dedicată concluziilor.

I. Revizuirea literaturii de specialitate

Politica de dezvoltare regională în Uniunea Europeană

Istoricul Politicii de dezvoltare regională în Uniunea Europeană începe cu anul 1957, atunci când politica regională este stipulată în Tratatul de la Roma, prin intermediul căruia se întemeiază Comunitatea Economică

Europeană. Obiectivele Comunității Economice Europene au constat în reducerea discrepanțelor dintre statele membre și dezvoltarea acestora. Astfel, la nivelul anului 1958, a fost înființat Fondul Social European, care avea ca scop îmbunătățirea funcționării pieței muncii. În 1962, când a fost convenită politica agricolă comună, a fost creat Fondul European pentru Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) în scopul finanțării politicii agricole comune și pentru sprijinirea dezvoltării regiunilor rurale și îmbunătățirea structurilor agricole. În 1964, FEOGA a fost separat în două secțiuni: “orientare” și “garantare”. Secțiunea “orientare” contribuie la alocarea fondurilor pentru reforma structurală a agriculturii și dezvoltarea zonelor rurale. În anul 1968, a fost creată Direcția Generală Politică Regională a Comisiei Europene, urmând ca mai târziu, în 1975 să fie întemeiat Fondul European pentru dezvoltare regională (FEDR). FEDR a fost înființat cu scopul de a redistribui o parte a contribuțiilor bugetare ale Statelor Membre către regiunile cele mai sărace ale comunității, în vederea sprijinirii dezvoltării lor economice. Cu toate acestea, conceptul de coeziune economică și socială nu a fost introdus până în 1986 prin Actul Unic European. Acest concept se referă la eliminarea diferențelor economice existente la nivelul diferitelor regiuni - și crează premisele unei politici de coeziune economică și socială ca politică de sine stătătoare și având drept scop facilitarea aderării la piața unică europeană a țărilor din sudul Europei. În anul 1988, după aderarea Greciei, Spaniei și Portugaliei la Uniunea Europeană, fondurile structurale au fost integrate într-o politică de coeziune care urmăreau următoarele principii:

- Sprijinirea celor mai puțin dezvoltate regiuni
- Programarea multianuală
- Orientarea strategică a investițiilor
- Realizarea parteneriatelor la nivel european

Un element de noutate în cristalizarea politicii regionale îl reprezintă crearea programului PHARE, în 1989, în scopul sprijinirii Poloniei și Ungariei (abia ieșite din spațiul blocului comunist) în efortul de reconstrucție a economiilor lor naționale și revizuirea acestuia, în anul 2000, în scopul susținerii dezvoltării regionale în țările candidate. Tratatul asupra Uniunii Europene (Maastricht) din 1992 a făcut din coeziunea economică și socială una din preocupările cheie ale Comunității (Art. 2). Prin acest Tratat a fost creat un nou fond: Fondul de Coeziune (ce are drept scop sprijinirea proiectelor din domeniul protecției mediului și infrastructurii de transport în Statele Membre mai puțin dezvoltate) și o nouă instituție: Comitetul regiunilor. La nivelul anului 1993, apar trei elemente introduse prin Tratatul de la Maastricht: Fondul de coeziune, Comitetul Regiunilor și principiul subsidiarității. Tot în același an, a fost introdus Instrumentul Financiar pentru Orientarea

Pescuitului. În perioada 1994-1999 se dublează resursele alocate fondurilor structurale și fondului de coeziune, iar în 1995 se adaugă un obiectiv specific pentru sprijinirea regiunilor cu o populație redusă din Finlanda și Suedia.

În anul 2000, sunt stabilite noile priorități ale Uniunii Europene, prin intermediul Strategiei de la Lisabona: creștere economică, locuri de muncă și inovație, urmând ca în perioada 2000-2004 statele care doresc să adere la Uniunea Europeană, să primească finanțare și acces la know-how, cu ajutorul instrumentelor de preaderare. În 2004, a avut loc cel mai mare val de aderări la nivelul Uniunii Europene, respectiv 10 țări. Cu toate acestea, populația Uniunii Europene crește cu 20%, dar PIB-ul crește doar cu 5%. În anul 2007, Bulgaria și România aderă la Uniunea Europeană, urmate de Croația în 2013. În această perioadă, normele și structurile europene sunt simplificate, se pune accentul pe transparența proceselor și pe realizarea obiectivelor stabilite prin Strategia de la Lisabona. Astfel, în perioada 2007-2013, 25% din buget a fost alocat pentru cercetare, 30% pentru infrastructura ecologică și pentru măsuri legate de protecția mediului. În perioada 2014-2020, focusul se îndreaptă către îndeplinirea obiectivelor aferente Strategiei Europa 2020: creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Așadar, se iau în considerare reducerea ratei șomajului și promovarea incluziunii sociale.

Politica de dezvoltare regională în România

Apariția Politicii de dezvoltare regională în România este marcată de către funcționarea programului Phare în 1996, urmând ca în 1998 să fie stabilit cadrul legal de dezvoltare al acesteia prin intermediul legii 151/1998. În acest proiect de lege sunt incluse obiectivele politicii de dezvoltare regională, instituțiile implicate și competențele acestora, precum și instrumentele care ajută la promovarea dezvoltării regionale. În cadrul acestor legi, sunt stabilite criteriile pe care România trebuia să le îndeplinească pentru a adera la Uniunea Europeană și pentru a putea utiliza Fondul Social și Fondul de Coeziune. Astfel, odată ce România a înregistrat indicatorii necesari pentru aderarea la Uniunea Europeană, a fost semnat Parteneriatul pentru aderare în 1998, prin care țara noastră și Bulgaria s-au detașat de către celelalte țări candidate din Europa de Est. În acest context, se elaborează o Foaie de parcurs, în care sunt notate evoluțiile României. Acest document se verifică periodic și se prezintă rapoarte către Comisia Europeană.

1995: Se inițiază proiectul pentru elaborarea documentului intitulat Carta Verde a Dezvoltării Regionale, de către Uniunea Europeană și Guvernul României, prin care au fost stabilite jaloanele politicii de dezvoltare regională a României pentru demararea etapei de pregătire a aderării României la Uniunea Europeană și prin care s-au stabilit modelele coordonării structurale

la nivel național, inclusiv descrierea structurii organizaționale a viitoarelor Agenții pentru Dezvoltare Regională cu rol în implementarea politicii de dezvoltare regională.

1997: Este finalizat și adoptat documentul intitulat Carta Verde a Dezvoltării Regionale.

1999: Se înființează Agențiile pentru Dezvoltare Regională și Consiliile pentru Dezvoltare Regională.

2002: Se deschide Capitolul 21 de negociere a aderării României la U.E., care trasa criteriile ce trebuiau îndeplinite de țara noastră și eligibilitatea pentru Fondul Social și Fondul de Coeziune, respectiv Acquis-ul comunitar și modalitățile de implementare. Ministerul Dezvoltării și Prognozei este desemnat că instituție responsabilă cu elaborarea Planului Național de Dezvoltare, pe baza căruia România negociază Cadrul de sprijin comunitar cu Comisia Europeană. Se desemnează Ministerul Integrării Europene că autoritate de management pentru Cadrul de sprijin comunitar, având responsabilitatea coordonării implementării asistenței comunitare prin fondurile structurale.

2004: Este adoptată legea 315/2004, care stabilește obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, precum și atribuțiile ce le revin Agențiilor pentru Dezvoltare Regională, că promotoare ale dezvoltării socio-economice la nivel regional. Ministerul Finanțelor Publice este desemnat că autoritate de management pentru Cadrul de sprijin comunitar. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor e desemnat Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional (POR) 2007-2013, iar ADR-urile sunt desemnate Organisme Intermediare.

2014: Se constituie Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional 2014-2020, iar ADR-urile sunt desemnate Organisme Intermediare.

II. Metodologie, date, rezultate și discuții

În acest capitol se va analiza un set format din 5 indicatori specifici dimensiunii socio-economice și de mediu pentru a evidenția discrepanțele în ceea ce privește dezvoltarea statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel, primul indicator analizat este Nivelul accesului la internet pentru gospodării. Datele necesare analizei au fost preluate de pe baza de date Eurostat, iar indicatorul măsoară evoluția procentului gospodăriilor care au avut acces la internet în perioada 2016-2018. A fost aleasă perioada 2016-2018, întrucât nu existau date mai recente.

Comparații privind politica de dezvoltare regională în statele membre ale Uniunii Europene

Evoluția accesului la internet pentru gospodării în perioada 2016-2018, unitate de măsură Procentul gospodăriilor care au acces la internet

Tabel 1

	2016	2017	2018
Elveția	:	93	:
Islanda	:	98	99
Olanda	97	98	98
Norvegia	97	97	96
Regatul Unit al Marii Britanii	93	94	95
Finlanda	92	94	94
Germania	92	93	94
Luxemburg	97	97	93
Denmark	94	97	93
Suedia	94	95	93
Estonia	86	88	90
Austria	85	89	89
Irlanda	87	88	89
Uniunea Europeană	85	87	89
Franța	86	86	89
Belgia	85	86	87
Slovenia	78	82	87
Cehia	82	83	86
Spania	82	83	86
Cipru	74	79	86
Albania	:	:	84
Malta	81	85	84
Polonia	80	82	84
Italia	79	81	84
Turcia	76	81	84
Ungaria	79	82	83
Letonia	77	79	82
Croația	77	76	82
Slovacia	81	81	81
România	72	76	81
Portugalia	74	77	79
Macedonia de Nord	75	74	79
Lituania	72	75	78
Grecia	69	71	76
Serbia	:	68	73
Munte negru	:	71	72
Bulgaria	64	67	72
Bosnia și Herțegovina	:	:	69

Sursa: Eurostat

Se consideră faptul că acest indicator este relevant pentru a putea realiza o comparație privind politica de dezvoltare regională în statele membre ale Uniunii Europene, întrucât este important ca o parte cât mai mare a populației să aibă acces la internet, cu atât mai mult cu cât ne aflăm în era digitalizării și din ce în ce mai multe procese tranziționează către mediul digital. În acest context, accesul populației la internet indică nivelul de dezvoltare al unui stat. După cum se poate observa, accesul la internet din cadrul gospodăriilor a cunoscut un trend ascendent în perioada 2016-2018. Astfel, statele care au înregistrat cele mai ridicate valori ale acestui indicator sunt Elveția (93% în 2017), Islanda (cu o evoluție de 1 p.p în perioada 2017-2018) și Olanda (cu o evoluție de 1 p.p în perioada 2016-2018). Pe ultimele poziții se află Muntenegru și Bulgaria cu 72% în 2018 și Bosnia și Herțegovina cu 69% în același an. Se poate afirma faptul că România se află sub media europeană de aproximativ 87%, înregistrând în anul 2018 un procent de 81% în ceea ce privește accesul gospodăriilor la internet. În următoarea parte a studiului se va analiza evoluția Suprafeței de teren cultivată ecologic în perioada 2016-2018. În cadrul acestui indicator se vor lua în considerare numai unitățile de producție care cultivă organic sau sunt în tranziție către agricultura ecologică, ca procent din suprafața agricolă utilizată. Având în vedere impactul agriculturii asupra mediului natural, datorită substanțelor chimice utilizate, a resurselor și a modului în care se lucrează solul, este necesară tranziția către agricultura ecologică, care reprezintă un mod de a produce hrană cu un impact diminuat asupra dimensiunii de mediu. Mai mult decât atât, acest indicator poate fi corelat cu Obiectivul 2 al Dezvoltării durabile – Foamete zero și cu obiectivele setate prin intermediul Pactului Verde European (alimente sănătoase, la prețuri accesibile).

Evoluția suprafeței de teren cultivată ecologic în perioada 2016-2018, unitate de măsură Procent din suprafața agricolă totală utilizată

Tabel 2

	2016	2017	2018
Islanda	:	0,44	:
Austria	21,25	23,37	24,08
Estonia	18,02	20,01	20,98
Suedia	18,30	19,16	20,29
Elveția	13,40	14,37	15,40
Italia	13,99	14,67	15,17
Cehia	14,00	14,09	14,76
Letonia	13,42	13,92	14,47
Finlanda	10,47	11,41	13,09
Slovenia	9,12	9,60	10,01

Slovenia	9,75	9,90	9,85
Danemarca	7,81	8,60	9,75
Grecia	6,51	7,96	9,32
Spania	8,48	8,73	9,28
Lituania	7,50	7,98	8,13
Uniunea Europeană	6,68	7,03	7,50
Germania	6,82	6,82	7,34
Franța	5,29	5,99	7,01
Croația	6,05	6,46	6,94
Belgia	5,80	6,28	6,56
Portugalia	6,74	7,04	5,93
Norvegia	4,85	4,79	4,70
Cipru	4,94	4,61	4,55
Luxemburg	3,47	4,15	4,39
Ungaria	3,48	3,73	3,92
Olanda	3,03	3,31	3,50
Polonia	3,72	3,41	3,33
Regatul Unit al Marii Britanii	2,82	2,85	2,64
Bulgaria	3,20	2,72	2,56
România	1,67	1,93	2,43
Turcia	1,39	1,49	1,69
Irlanda	1,72	1,66	1,65
Serbia	0,41	0,39	0,55
Malta	0,21	0,35	0,41
Macedonia de Nord	0,26	0,25	0,35

Sursa: Eurostat

Indicatorul analizat a înregistrat un trend ascendent în perioada 2016-2018. Așadar, statul cu cele mai ridicate valori este Austria (cu o evoluție de 2,83 p.p în perioada analizată), urmat de Estonia (cu o evoluție de 2,96 p.p) și Suedia (cu o evoluție de 1,99 p.p). România se află și de această dată sub media europeană de 7,07% cu un procent de 2,43% în 2018. Pe ultimul loc însă, în ceea ce privește suprafața de teren cultivată ecologic se află Macedonia de Nord cu 0,35% în 2018. Un alt indicator ce poate reprezenta un termen de comparație între state în ceea ce privește politica de dezvoltare regională este reprezentat de Cheltuielile publice pentru educație ca procent din PIB. Acest indicator este important pentru studiul de față, întrucât educația stă la baza tuturor celor trei dimensiuni: socială, economică și de mediu și contribuie în mod direct la dezvoltarea durabilă a societății. Indicatorul analizat se poate corela cu Obiectivul 4 al Dezvoltării Durabile – Educație de calitate.

**Evoluția cheltuielilor publice pentru educație ca procent din PIB în
perioada 2016-2018**

Tabel 3

	2016	2017	2018
Estonia	:	:	:
Irlanda	:	:	:
Liechtenstein	:	:	:
Macedonia de Nord	:	:	:
Croația	3,84	:	:
Serbia	:	3,59	:
Suedia	7,13	7,06	7,18
Norvegia	7,01	6,94	6,84
Islanda	6,51	6,60	6,61
Belgia	6,33	6,30	6,29
Danemarca	6,84	6,50	6,24
Finlanda	6,55	6,06	5,93
Cipru	6,02	5,77	5,49
Franța	5,42	5,45	5,41
Olanda	5,48	5,18	5,36
Regatul Unit al Marii Britanii	5,40	5,36	5,16
Austria	5,38	5,25	5,11
Elveția	5,03	5,05	4,77
Uniunea Europeană	:	4,73	4,76
Slovenia	4,51	4,48	4,64
Malta	4,75	4,32	4,64
Polonia	4,63	4,56	4,62
Portugalia	4,69	4,90	4,59
Germania	4,50	4,51	4,59
Turcia	4,66	4,35	4,29
Italia	3,82	4,04	4,26
Letonia	4,72	4,40	4,25
Cehia	3,56	3,77	4,23
Ungaria	4,46	4,19	4,07
Bulgaria	3,86	4,09	4,05
Spania	4,10	4,07	4,03
Slovacia	3,89	3,94	3,98
Lituania	3,88	3,67	3,73
Luxemburg	3,59	3,57	3,67
Grecia	:	3,41	3,59
România	2,58	2,69	2,82

Sursa: Eurostat

Trendul indicatorului analizat oscilează în perioada analizată. Astfel, Suedia a înregistrat cel mai ridicat nivel al cheltuielilor publice pentru educație ca procent din PIB, respectiv 7,18% în anul 2018. Poziția a doua este ocupată de Norvegia cu 6,84% și Islanda cu 6,61% în același an. Cu toate acestea, în Norvegia indicatorul a scăzut cu 0,17 p.p. România se află pe ultimul loc în ceea ce privește cheltuielile publice pentru educație, respectiv 2,82% în 2018, cu 1,94 p.p mai puțin decât media europeană. Una dintre cele mai relevante variabile luate în considerare pentru analiza comparativă a politicilor regionale a statelor europene este PIB/locuitor. Acest indicator reflectă într-un mod obiectiv și facil de înțeles nivelul de dezvoltare al statelor, dar și bunăstarea cetățenilor, fiind luat în considerare în actualele politici de dezvoltare regională.

Evoluția PIB-ului/locuitor în perioada 2016-2018, unitate de măsură Euro/locuitor

Tabel 4

	2016	2017	2018
Bosnia și Herțegovina	:	:	:
Liechtenstein	147.270	148.690	149.300
Luxemburg	96.230	97.440	99.150
Elveția	75.090	73.830	73.140
Norvegia	63.690	66.950	69.710
Irlanda	56.870	61.830	67.080
Islanda	56.070	63.830	63.070
Danemarca	49.420	51.140	52.180
Suedia	46.990	47.730	46.260
Olanda	41.590	43.090	44.920
Austria	40.920	42.000	43.610
Finlanda	39.580	41.080	42.320
Germania	38.070	39.530	40.620
Belgia	37.960	39.120	40.260
Regatul Unit al Marii Britanii	37.080	35.730	36.440
Franța	33.430	34.230	35.070
Uniunea Europeană	29.340	30.150	31.090
Italia	28.210	28.940	29.580
Malta	23.050	25.510	26.730
Spania	23.980	24.970	25.750
Cipru	22.230	23.550	24.840
Slovenia	19.590	20.820	22.140
Portugalia	18.060	19.020	19.950
Cehia	16.790	18.330	19.850
Estonia	16.530	18.120	19.570
Grecia	16.190	16.450	16.730

Slovia	14.920	15.530	16.420
Lituania	13.560	14.950	16.250
Letonia	12.950	13.900	15.130
Ungaria	11.850	12.980	13.920
Polonia	11.110	12.170	12.960
Croatia	11.320	12.080	12.880
Romania	8.630	9.580	10.500
Turcia	9.910	9.470	8.090
Bulgaria	6.840	7.420	8.000
MunteNegru	6.350	6.910	7.490
Serbia	5.210	5.590	6.140
Macedonia de Nord	4.660	4.840	5.170
Albania	3.730	4.020	4.480

Sursa: Eurostat

Indicatorul analizat a înregistrat un trend ascendent în perioada 2016-2018. Astfel, pe primul loc se află Liechtenstein cu 149.300 Euro/locuitor în 2018, urmat de Luxemburg cu 99.150 Euro/locuitor și Elveția cu 73.140 Euro/locuitor în același an. Cea mai ridicată creștere a avut loc în Irlanda, unde în perioada 2016-2018 PIB/locuitor a crescut cu 10.210 Euro/locuitor. România se află sub media europeană de 31.090 Euro/locuitor în 2018, cu o valoare de 10.500 Euro/locuitor în același an. La capătul clasamentului se află Serbia cu 6.140 Euro/locuitor, Macedonia de Nord cu 5.170 Euro/locuitor și Albania cu 4.480 Euro/locuitor. În următoarea parte a studiului se va prezenta Evoluția persoanelor care se află în risc de sărăcie sau excluziune socială în perioada 2016-2018. Această variabilă prezintă interes pentru studiul de față, întrucât, pe lângă faptul că reprezintă un Obiectiv al dezvoltării durabile (Obiectivul 1 – Fără sărăcie), indică abordările diferite din cadrul politicilor regionale a statelor membre în ceea ce privește vulnerabilitatea unor categorii sociale.

Evoluția persoanelor care se află în risc de sărăcie sau excluziune socială în perioada 2016-2018, unitate de măsură Procent din totalul populației

Tabel 5

	2016	2017	2018
Albania	:	51,8	49,0
Macedonia de Nord	41,1	41,6	41,1
Turcia	45,1	41,3	39,8
Serbia	38,5	36,7	34,3
Bulgaria	40,4	38,9	32,8
Romania	38,8	35,7	32,5
Grecia	35,6	34,8	31,8
MunteNegru	34,6	33,7	31,4
Letonia	28,5	28,2	28,4

Lituania	30,1	29,6	28,3
Italia	30,0	28,9	27,3
Spania	27,9	26,6	26,1
Croatia	27,9	26,4	24,8
Estonia	24,4	23,4	24,4
Cipru	27,7	25,2	23,9
Regatul Unit al Marii Britanii	22,2	22,0	23,1
Uniunea Europeană	23,5	22,4	21,8
Portugalia	25,1	23,3	21,6
Irlanda	24,4	22,7	21,1
Luxemburg	19,1	19,4	20,7
Belgia	20,9	20,6	20,0
Ungaria	26,3	25,6	19,6
Malta	20,3	19,3	19,0
Polonia	21,9	19,5	18,9
Germania	19,7	19,0	18,7
Suedia	18,3	17,7	18,0
Austria	18,0	18,1	17,5
Elveția	17,8	18,1	17,4
Franța	18,2	17,0	17,4
Danemarca	16,8	17,2	17,0
Olanda	16,7	17,0	16,7
Finlanda	16,6	15,7	16,5
Slovacia	18,1	16,3	16,3
Slovenia	18,4	17,1	16,2
Norvegia	15,3	16,0	16,2
Cehia	13,3	12,2	12,2
Islanda	12,2	12,8	11,0

Sursa: Eurostat

Trendul indicatorului analizat este descendent. Astfel, cea mai ridicată valoare a indicatorului s-a înregistrat în Albania (49% în 2018). În perioada 2017-2018, rata sărăciei și a excluziunii sociale a scăzut în Albania cu 2,8 p.p. Poziția a doua este ocupată de către Macedonia de Nord cu 41,1% în 2018 și de către Turcia cu 39,8% în același an. România a depășit media europeană de 21,8% în anul 2018, cu o valoare a ratei sărăciei și excluziunii sociale de 32,5%. Cele mai bune valori înregistrate pentru acest indicator au fost sesizate în Norvegia (16,2% în 2018), Cehia (12,12% în 2018) și Islanda (11% în 2018). Cea mai notabilă descreștere a acestui indicator a fost sesizată în cazul Bulgariei, unde rata sărăciei și a excluziunii sociale a scăzut cu 7,6 p.p în perioada 2016-2018.

Concluzii

În perioada 2016-2018, rata șomajului a scăzut cu 1 p.p. România se află pe ultimul loc în ceea ce privește cheltuielile publice pentru educație, respectiv 2,82% în 2018, cu 1,94 p.p mai puțin decât media europeană. Cu toate acestea, în perioada analizată, Cheltuielile publice pentru educație au crescut cu 0,24 p.p. Dacă ne referim la PIB/locuitor, România se află sub media europeană de 31.090 Euro/locuitor în 2018, cu o valoare de 10.500 Euro/locuitor în același an. În perioada 2016-2018, PIB/locuitor a crescut în România cu 1.870 Euro/locuitor. Nu în ultimul rând, România a depășit media europeană de 21,8% în anul 2018, cu o valoare a ratei sărăciei și excluziunii sociale de 32,5%, iar în perioada 2016-2018, indicatorul a scăzut cu 6,3 p.p. Astfel, pe primul loc în ceea ce privește procentajul populației care nu are în gospodărie nici cadă, nici duș, nici toaletă interioară la nivelul anului 2018 este România cu o valoare de 25,6%. În perioada 2016-2018, valoarea indicatorului pentru România a scăzut cu 4,4 p.p.. Cu toate acestea, prin prioritățile de finanțare stabilite prin programele de dezvoltare naționale, se urmărește reducerea decalajelor atât dintre regiunile României, cât și dintre țara noastră și celelalte state membre.

Referinte

1. http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/Politica_regionala.pdf
2. [https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/\[0o99what/history/](https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/[0o99what/history/)
3. ECONOMIE ȘI POLITICI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (ubbcluj.ro)
4. Dezvoltarea Regionala in Romania (adrbi.ro)